

Кравчук В. О.,
Національний юридичний
університет імені Ярослава Мудрого
(м. Харків, Україна)

УДК 349.2

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ДИСЦИПЛІНАРНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ СУДДІВ В УКРАЇНІ ТА ДЕЯКИХ КРАЇНАХ СНД

У статті розглянуто питання притягнення до дисциплінарної відповідальності суддів України та деяких країн СНД, як особливої категорії державних службовців в Україні, Республіці Білорусь, Республіці Казахстан. Проаналізовано норми вітчизняного законодавства та законодавства країн СНД. Проведено аналіз спільних та відмінних законодавчих норм у сфері дисциплінарної відповідальності суддів в Україні та інших країнах СНД. Автором визначаються прогресивні норми українського законодавства, які стали наслідком проведення судової реформи, та недоліки законодавства Республіки Білорусь, Республіки Казахстан в частині застосування дисциплінарних стягнень стосовно судді.

Ключові слова: суддя, дисциплінарна відповідальність, підстави для дисциплінарної відповідальності, Вища рада правосуддя, дисциплінарні стягнення, ініціювання дисциплінарної відповідальності суддів.

Victor Kravchuk. Comparative analysis of disciplinary responsibility of judges in Ukraine and CIS countries. – Article.

The article deals with the issue of bringing to the disciplinary responsibility of judges of Ukraine and CIS countries as a special category of civil servants in Ukraine, the Republic of Belarus, the Republic of Kazakhstan. The norms of the domestic legislation and legislation of the CIS countries are analyzed. The analysis of common and different legal norms of disciplinary liability of judges in Ukraine and CIS. The author is supposed to be progressive norms of the Ukrainian legislation, which became a court order of the ship reform of the legislation of the Republic of Belarus and Republic of

Kazakhstan in the aspect of attracting the burden of disciplinary punishment relation to a judge.

Keywords: judge, disciplinary responsibility, grounds for disciplinary liability, High Council of Justice, disciplinary offenses, initiation of disciplinary liability of judges.

Кравчук В. А. Сравнительный анализ дисциплинарной ответственности судей в Украине и некоторых странах СНГ. – Статья.

В статье рассмотрены вопросы привлечения к дисциплинарной ответственности судей Украины и некоторых стран СНГ, как особой категории государственных служащих в Украине, Республике Беларусь, Республике Казахстан. Проанализированы нормы отечественного законодательства и законодательства стран СНГ. Проведен анализ общих и отличительных законодательных норм в сфере дисциплинарной ответственности судей в Украине и других странах СНГ. Автором определены прогрессивные нормы украинского законодательства, которые стали результатом проведения судебной реформы, и недостатки норм законодательства Республики Беларусь и Республики Казахстан в части применения дисциплинарных взысканий в отношении судьи.

Ключевые слова: судья, дисциплинарная ответственность, основания для дисциплинарной ответственности, Высший совет правосудия, дисциплинарные взыскания, инициирование дисциплинарной ответственности судей.

Після розпаду СРСР кожна країна союзу проголосила незалежність державної влади у визначених кордонах своєї держави. Тому питання про судову систему та статус суддів стало одним із пріоритетних, адже здійснення правосуддя у різних сферах життя суспільства є важливим регулятором стабільності та правопорядку в країні. Тема даної статті є надзвичайно актуальною, адже країни, які входили до складу СРСР, були єдиною державою з єдиною судовою системою та єдиною дисциплінарною відповідальністю суддів, тому різниця у процедурі притягнення суддів до дисциплінарної відповідальності в країнах СНД за сучасних реалій є актуальною. Важливим кроком у напрямку забезпечення правосуддя в Україні став Закон України від 02.06.2016 р. № 1402-VIII «Про судоустрій і статус суддів»; в Республіці Білорусь – Кодекс Республіки Білорусь про судоустрій та статус суддів від 29.06.2006 р. № 139-З; в Республіці Казахстан – Закон Республіки Казахстан від 25.12.2000 р. № 132 «Про судову систему і статус суддів Республіки Казахстан».

Метою статті є порівняльний аналіз притягнення суддів до дисциплінарної відповідальності в Україні та деяких країнах СНД (на прикладі Республіки Білорусь, Республіки Казахстан). У даній статті досліджено підстави дисциплінарної відповідальності судді, право-

вий статус органів, що накладають дисциплінарні стягнення на суддів, види дисциплінарних стягнень, наслідки притягнення судді до цього виду відповідальності.

Дисциплінарна відповідальність є одним із видів юридичної відповідальності носіїв судової влади в Україні, адже зміцнення законності в діяльності органів правосуддя безпосередньо пов'язане зі станом дисципліни, рівнем культури та етики, а також фахової підготовки їх працівників. Саме тому дотримання трудової дисципліни є одним з основних обов'язків судді. Однією з найбільш обговорюваних тем громадськістю будь-якої країни, незалежно від її державного устрою та політико-економічної ситуації, є притягнення до відповідальності суддів, як особливої категорії державних службовців. Інститут дисциплінарної відповідальності суддів в Україні закріплено в двох нормативно-правових актах – Законі України «Про судоустрій і статус суддів» (далі – Закон № 1402) (Розділ VI) та Законі України від 21.12.2016 р. № 1798 – VIII «Про Вищу раду правосуддя» (далі – Закон № 1798) (Розділ IV). Згідно з Законом № 1402, суддю може бути притягнуто до дисциплінарної відповідальності в порядку дисциплінарного провадження з таких підстав:

1) умисне або внаслідок недбалості:

а) незаконна відмова в доступі до правосуддя (у т. ч. незаконна відмова в розгляді по суті позовної заяви, апеляційної, касаційної скарги тощо);

б) порушення засад рівності всіх учасників судового процесу перед законом і судом, змагальності сторін та свободи в наданні ними суду своїх доказів і у доведенні перед судом їх переконливості;

в) незабезпечення обвинуваченому права на захист, перешкодження реалізації прав інших учасників судового процесу;

2) безпідставне затягування або невжиття суддею заходів щодо розгляду заяви, скарги чи справи протягом строку, встановленого законом;

3) допущення суддею поведінки, що порочить звання судді або підриває авторитет правосуддя, зокрема в питаннях моралі, чесності, непідкупності, відповідності способу життя судді його статусу, дотримання інших норм суддівської етики та стандартів поведінки, які забезпечують суспільну довіру до суду, прояв неповаги до інших суддів, адвокатів, експертів, свідків чи інших учасників судового процесу;

4) умисне або у зв'язку з очевидною недбалістю допущення суддею порушення прав людини і основоположних свобод;

5) неповідомлення або несвоєчасне повідомлення Ради суддів України про реальний чи потенційний конфлікт інтересів судді;

6) неподання або несвоєчасне подання для оприлюднення декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, в порядку, встановленому законодавством у сфері запобігання корупції;

7) використання статусу судді з метою незаконного отримання ним або третіми особами матеріальних благ або іншої вигоди, якщо таке правопорушення не містить складу злочину або кримінального проступку;

8) непроходження курсу підвищення кваліфікації в Національній школі суддів України відповідно до направлення, визначеного органом, що здійснює дисциплінарне провадження щодо суддів;

9) визнання судді винним у вчиненні корупційного правопорушення або правопорушення, пов'язаного з корупцією, у випадках, установлених законом [1].

Законодавець кардинально змінив підстави дисциплінарної відповідальності суддів в Україні після проведення судової реформи, як однієї з умов євроінтеграції України. Для досягнення цієї мети Верховною Радою України та її комітетами був опрацьований досвід багатьох чужиних, які досліджували проблематику дисциплінарної відповідальності суддів, а саме науковий доробок Л. Є. Виноградової, О. М. Овчаренко, В. В. Паришкури, С. В. Подкопаєва, С. М. Прилипка та ін. й було взято до уваги висновки Венеціанської комісії та інших установ Європейського Союзу, що сприяло гармонізації законодавства, встановленню ефективного, неупередженого правосуддя в країні.

Щодо Республіки Білорусь, то підставами для притягнення судді до дисциплінарної відповідальності за Кодексом Республіки Білорусь про судоустрій та статус суддів є: 1) порушення вимог законодавства при здійсненні правосуддя; 2) порушення Кодексу честі судді Республіки Білорусь; 3) недотримання правил внутрішнього трудового розпорядку; 4) вчинення іншого дисциплінарного проступку [2].

Згідно з законодавством Республіки Казахстан суддю може бути притягнуто до дисциплінарної відповідальності за такі порушення: 1) грубе порушення законності при розгляді судових справ; 2) вчинення проступку, що суперечить суддівській етиці; 3) порушення трудової дисципліни [3].

Необхідно зауважити, що в законодавчих нормах Республіки Казахстан відсутня регламентація процедурних аспектів притягнення

до дисциплінарної відповідальності суддів, а також відсутні: 1) чіткий перелік осіб, наділених правом ініціювати початок дисциплінарного провадження стосовно судді; 2) вичерпне коло підстав притягнення судді до дисциплінарної відповідальності. У розвиток зазначеної тези виділяється позиція Г. Ж. Сулейманової про те, що з огляду на важливість цих питань, необхідно: 1) внести відповідні доповнення і зміни до закону про дисциплінарну відповідальність суддів і виключити практику регламентації процедури дисциплінарної відповідальності з підзаконних (похідних) актів; 2) з метою нейтралізації суддівської корпоративності та дієвості соціального контролю слід ввести до складу Республіканської дисциплінарно-кваліфікаційної та обласних дисциплінарно-кваліфікаційних колегій, а також до Судового журі – *publicfigures* – представників товариства з кола авторитетних громадських діячів і вчених у галузі права [4].

Після здійснення порівняльного аналізу підстав для притягнення до дисциплінарної відповідальності стає зрозуміло, що в українському законодавстві таких підстав набагато більше, ніж в деяких країнах СНД, адже законодавство вищезгаданих країн є «пережитком СРСР», що не підлягає критиці в умовах сучасної демократії та незалежності суддів. Провівши паралелі, можна знайти спільне між нормами законодавства згаданих держав, що регламентують дисциплінарну відповідальність суддів, а саме: порушення вимог законодавства при здійсненні правосуддя, винесення незаконних рішень та порушення правил суддівської етики. Підстави для притягнення до дисциплінарної відповідальності в Республіці Білорусь та Республіці Казахстані дещо схожі. Однією з особливостей законодавства України, Республіки Білорусь та Республіки Казахстан є те, що скасування або зміна судового рішення не тягнуть за собою відповідальності судді, який брав участь у винесенні зазначеного судового рішення, за винятком випадку, коли буде встановлено умисне винесення незаконного судового рішення або неналежне ставлення до службових обов'язків.

Щодо дисциплінарних стягнень, які можуть бути накладені на суддю, окрім догани та звільнення, передбачених ч. 1 ст. 147 Кодексу Законів про працю України, згідно з ч. 2 цього ж кодифікованого акта передбачено, що законодавством, статутами і положеннями про дисципліну можуть бути передбачені для окремих категорій працівників й інші дисциплінарні стягнення [5], тому Закон № 1402 регламентує інші дисциплінарні стягнення, які можуть бути застосовані до судді,

вони закріплені у статті 109: 1) попередження; 2) догана – з позбавленням права на отримання доплат до посадового окладу судді протягом одного місяця; 3) сувора догана – з позбавленням права на отримання доплат до посадового окладу судді протягом трьох місяців; 4) подання про тимчасове (від одного до шести місяців) відсторонення від здійснення правосуддя – з позбавленням права на отримання доплат до посадового окладу судді та обов'язковим направленням судді до Національної школи суддів України для проходження курсу підвищення кваліфікації, визначеного органом, що здійснює дисциплінарне провадження щодо суддів, та подальшим кваліфікаційним оцінюванням для підтвердження здатності судді здійснювати правосуддя у відповідному суді; 5) подання про переведення судді до суду нижчого рівня; 6) подання про звільнення судді з посади.

У Кодексі Республіки Білорусь про судоустрій та статус суддів визначені такі заходи дисциплінарного стягнення, що можуть бути застосовані до суддів: 1) позбавлення повністю або частково додаткових виплат стимулюючого характеру на строк до 12 місяців; 2) зауваження; 3) догана; 4) попередження про неповну службову відповідність; 5) переведення до нижчого суду на строк до шести місяців; 6) звільнення з посади.

Недоліком законодавства Республіки Білорусь є те, що через значне накопичення законодавчих норм простежується правове регулювання нормами різної галузевої приналежності, що не завжди дозволяє однозначно і безпомилково їх застосовувати. Щодо зазначеної тези виділяється позиція О. І. Чуприса про те, що Кодексом про судоустрій і статус суддів Республіки Білорусь передбачена можливість притягнення судді, як до дисциплінарної відповідальності за правилами, передбаченими цим Кодексом, так і до загальної дисциплінарної відповідальності за трудовим законодавством. З урахуванням специфіки суддівської служби не всі види стягнень, передбачені Трудовим кодексом Республіки Білорусь, можуть бути застосовані до суддів за правилами трудового законодавства, а лише зауваження і догана. Згідно з Трудовим кодексом Республіки Білорусь суддя може бути звільнений за порушення правил внутрішнього трудового розпорядку або неодноразове застосування дисциплінарних стягнень протягом року та за прогул. Зазначені стягнення не можуть бути застосовані до суддів за правилами, встановленими Кодексом про судоустрій і статус суддів Республіки Білорусь.

Норми про працю можуть бути взяті за основу, але вимагають інтерпретації з урахуванням специфіки суддівської служби. З позиції О. І. Чуприся, щодо суддівської служби не слід використовувати норми трудового законодавства. Особливості суддівської служби виявляються також і в особливому характері їх дисциплінарної відповідальності, підставою якої виступає порушення правил суддівського розпорядку, від чого вона видозмінює свій характер із загальної на спеціальну, що і повинно бути регламентовано спеціальним законодавством [6]. В цьому і полягає суттєва відмінність норм законодавства Республіки Білорусь від норм Кодексу Законів про працю України, в якому передбачається, що дисциплінарна відповідальність для суддів встановлюється спеціальним законодавством, не застосовуючи до судді загальні норми трудового законодавства, що є недоцільним, затягує розслідування дисциплінарного проступку судді та створює певну конкуренцію норм у контексті застосування стягнень до судді.

Згідно зі ст. 40 закону «Про судову систему та статус суддів Республіки Казахстан» до суддів можуть бути застосовані такі види дисциплінарних стягнень: 1) зауваження; 2) догана; 3) звільнення з посади голови суду або голови судової колегії за неналежне виконання службових обов'язків; 4) звільнення з посади судді на підставах, передбачених цим Конституційним законом.

Основною відмінністю дисциплінарних стягнень в Україні є позбавлення права на отримання доплат до посадового окладу судді протягом певного строку, чого немає в законодавстві жодної з перелічених країн, крім Республіки Білорусь, де суддя за вчинення дисциплінарного проступку позбавляється так званих «додаткових виплат стимулюючого характеру на строк до 12 місяців». Під словосполученням «стимулюючого характеру» в Україні називають премію. Також спільними ознаками між Україною та Республікою Білорусь є переведення судді до суду нижчого рівня, чого немає в інших країнах, які згадуються в цій науковій статті. В іншій частині законодавчі норми є схожими, адже норми законів вищезазначених держав вирішують питання дисциплінарної відповідальності у спеціальному законодавстві, тому і стягнення відрізняються від стягнень, що передбачені в Республіці Білорусь – Трудовим Кодексом Республіки Білорусь, в Республіці Казахстан – Трудовим Кодексом Республіки Казахстан. Також необхідно акцентувати підвищену увагу на ст. 109 Закону № 1402, де передбачено стягнення, що не має аналогів в законодав-

стві інших країн, які були згадані у цьому дослідженні. Мова йде про тимчасове відсторонення від здійснення правосуддя з позбавленням доплат до посадового окладу та з подальшим направленням на підвищення кваліфікації й подальшим оцінюванням, що слід розцінювати, як виховний захід за своїм призначенням з метою визначення, чи в змозі суддя продовжувати здійснення правосуддя в даному суді.

Згідно з законодавством України, дисциплінарне провадження щодо судді здійснюють дисциплінарні палати Вищої ради правосуддя у порядку, визначеному Законом № 1798. Тому, якщо за Кодексом законів про працю України дисциплінарні стягнення застосовує орган, якому надано право прийняття на роботу працівника, то Вища правосуддя є органом, який накладає дисциплінарні стягнення на суддів усієї суддівської системи України.

Дисциплінарне провадження в Республіці Білорусь стосовно суддів загальної юрисдикції за вчинення ними дисциплінарних проступків здійснюється Вищою кваліфікаційною комісією та кваліфікаційними колегіями обласних та районних судів.

Законодавчі норми щодо дисциплінарної відповідальності суддів в Республіці Казахстан закріплені ст. 38-1 закону Республіки Казахстан «Про судову систему і статус суддів Республіки Казахстан». Для оцінки професійної діяльності діючого судді, підтвердження права судді на відставку та припинення діяльності судді, а також розгляду питання про порушення дисциплінарного провадження, дисциплінарних справ щодо суддів утворюється Судове журі. Визначення «судове журі» відсутнє у вищезгаданих країнах, а у всіх країнах світу слово журі асоціюється з судом присяжних, а в Республіці Казахстан воно набуло особливого відтінку, адже формування судового журі створюється за схожим сценарієм як «суд присяжних». Ще однією відмінністю від країн, які порівнюються, є наявність у Судового журі кваліфікаційної та дисциплінарної комісій. Кваліфікаційна комісія здійснює оцінку професійної діяльності діючих суддів, дисциплінарна комісія розглядає питання підтвердження права судді на відставку, порушення дисциплінарного провадження щодо судді. Згідно з тією ж статтею, дисциплінарна комісія складається з дев'яти членів – трьох суддів районних судів, трьох суддів обласних судів і трьох суддів Верховного Суду.

Згідно з п. 15 Положення про Судове Журі, підставою для розгляду матеріалів про притягнення судді до дисциплінарної відповідальності є рішення пленарного засідання обласного або Верховного Суду

про передачу до Судового журі матеріалів щодо судді, який має низькі показники у порядку реалізації правосуддя або два і більше дисциплінарних стягнень за порушення законності при розгляді судових справ.

Така регламентація викликає ряд питань і, перш за все, якими критеріями слід керуватись, визначаючи поняття «професійна непридатність судді», «низькі показники», «порушення законності», оскільки ні закон, ні Положення про Судове журі не дають їх визначення. Тому можна зробити висновок, що всі ці поняття є оціночними, що не виключає можливість зловживання і суб'єктивного розсуду у процесі їх застосування.

Передбачені законом і Положенням про Судове журі підстави дисциплінарної відповідальності та підстави для визнання судді професійно непридатним, надають особам, які ініціюють відкриття відповідного провадження, можливість їх широкого тлумачення. Тим самим законодавець віддає на їх розсуд визнання того чи іншого факту, що підпадає під ознаки дисциплінарного проступку, або визнання судді професійно непридатним. Така регламентація, що має невизначений і оціночний характер дозволяє особам, які ініціюють провадження, можливість широкого суб'єктивного тлумачення зазначених підстав, що створює умови для допущення помилок: дозволяє за наявності аналогічних проступків щодо одних суддів застосовувати заходи дисциплінарного стягнення, щодо інших – ні.

Аналізуючи органи, які накладають дисциплінарні стягнення на суддів, можна зробити висновок, що українське законодавство кардинально відрізняється від законодавства вищезгаданих країн, адже порядок формування органів, які накладають дисциплінарні стягнення, організаційні засади їх роботи та компетенція різняться. Єдиною спільною рисою є те, що органи, які накладають дисциплінарне стягнення на суддю, можуть розпочати дисциплінарне провадження за заявою чи повідомленням, що містять відомості про наявність ознак дисциплінарного проступку судді, а також за анонімними заявами та повідомленнями, але після цього спостерігається відмінність у правовій регламентації цього питання у зазначених країнах, адже процедурні норми органів, які притягують до відповідальності суддів в Україні повністю регламентують порядок притягнення судді до дисциплінарної відповідальності – від подачі скарги до прийняття рішення Вищою радою Правосуддя – чого немає в нормах інших країн, які досліджуються в даній статті.

Дисциплінарне провадження в Україні розпочинається за скаргою щодо дисциплінарного проступку судді (дисциплінарна скарга), пода-

ною відповідно до Закону № 1402. Будь-яка особа має право звернутись зі скаргою щодо дисциплінарного проступку судді. Громадяни здійснюють зазначене право особисто або через адвоката, юридичні особи – через адвоката, органи державної влади та органи місцевого самоврядування – через своїх керівників або представників, або за ініціативою Дисциплінарної палати чи Вищої кваліфікаційної комісії суддів України у випадках, визначених законом [7].

Законодавство Республіки Білорусь передбачає інший порядок початку дисциплінарного провадження. Для початку дисциплінарного провадження достатньо факту порушення норм законодавства при здійсненні правосуддя, порушення Кодексу честі судді та порушення правил трудового розпорядку. Як тільки буде наявний факт порушення суддею вищезгаданих положень, право відкрити дисциплінарне провадження стосовно судді в Республіці Білорусь має: Президент Республіки Білорусь – стосовно всіх суддів; Голова Верховного Суду Республіки Білорусь – стосовно всіх суддів судів загальної юрисдикції; голова обласного (Мінського міського) суду – щодо суддів відповідних обласних (Мінського міського), районних (міських), спеціалізованих судів; голова економічного суду областей (міста Мінська) – щодо суддів відповідних економічних судів областей (міста Мінська), без подання скарги громадянином, як це передбачено Законом № 1402, в якому зазначено, що приводом для порушення дисциплінарного провадження є подання.

Законодавець Республіки Білорусь не зазначає в жодному нормативному акті процедурних аспектів притягнення судді до дисциплінарної відповідальності за факт вчинення дисциплінарного проступку за Кодексом Республіки Білорусь про судоустрій та статус суддів або норм трудового законодавства, на відміну від України та Республіки Казахстан, де дисциплінарне провадження розпочинається за заявою, повідомленням чи скаргою заінтересованих осіб.

Дещо схожими з Україною є порядок відкриття дисциплінарного провадження у Республіці Казахстан, адже підставою для розгляду Судовим Журі скарги щодо судді є звернення фізичних та юридичних осіб, якщо ними були використані всі інші методи оскарження дій судді, що є спільним з українським законодавством, але підставою для розгляду Судовим Журі скарги щодо судді є рішення президії пленарного засідання обласного суду і Верховного суду, що вирізняє законодавство Республіки Казахстан від законодавчих норм України та Республіки Білорусь.

Однак в цій частині чинне законодавство Республіки Казахстан містить ряд істотних недоліків, які ставлять під сумнів об'єктивність притягнення суддів до дисциплінарної відповідальності. Суб'єкти, які уповноважені притягувати до відповідальності суддів (Республіканська дисциплінарно-кваліфікаційна колегія (щодо будь-якого судді) і обласна дисциплінарно-кваліфікаційна колегія (щодо голів і суддів місцевих судів)) одночасно відкривають провадження стосовно судді, яке призводить до того, що одним і тим самим органом порушуються дисциплінарні провадження, застосовуються дисциплінарні стягнення, що ставить під сумнів неупередженість таких органів.

У Казахстані істотну роль у вирішенні питання про припинення повноважень судді відіграє Вища Судова Рада Республіки Казахстан. Вища Судова Рада створена «з метою забезпечення конституційних повноважень Президента Республіки Казахстан по формуванню судів, гарантій незалежності суддів і їх недоторканості». Тому, на перший погляд, здається логічним, що Рада складається з осіб, «які призначаються і звільняються Президентом Республіки Казахстан» (ч. 4 ст. 82 Конституції Республіки Казахстан), ця обставина робить Раду не цілком незалежним органом [8], адже органи, які займаються питаннями судової дисципліни, не повинні контролюватись виконавчою владою та на їх роботу недопустимий тиск політичної влади, в цьому і є недолік дисциплінарної відповідальності суддів в Казахстані, у порівнянні з Україною, де ч. 2 ст. 126 Конституції України передбачено, що вплив на суддю у будь-який спосіб забороняється [9].

Тому можна зробити висновок, що підстави для порушення дисциплінарного провадження стосовно судді в Україні та деяких країнах СНД різняться, але водночас мають й деякі спільні риси, за винятком Республіки Білорусь, адже в усіх вищезгаданих країнах спочатку вноситься скарга, на підставі якої визначені в законодавствах країни органи розпочинають або приймають рішення про початок дисциплінарного провадження, а законодавство Республіки Білорусь не містить такого порядку, передбачаючи одразу відкриття дисциплінарного провадження за наявності факту дисциплінарного порушення суддею, визначеними в законодавстві суб'єктами (Президентом Республіки Білорусь, головою обласного суду, головою економічного суду області), що створює вплив з боку органів виконавчої влади на забезпечення незалежності судді при здійсненні правосуддя в Республіці Білорусь.

Таким чином, законодавчі норми України щодо дисциплінарної відповідальності суддів є прогресивними, спрямовані на євроінтеграційний напрямок розвитку судоустрою в Україні. Щодо порівняльного аналізу з іншими країнами, то недосконалість законодавчих норм Республіки Білорусь та Республіки Казахстан (у т. ч. процедурних аспектів притягнення судді до дисциплінарної відповідальності у зазначених країнах, дублювання норм Трудового Кодексу Республіки Білорусь та Кодексу Республіки Білорусь про судоустрій та статус суддів про притягнення судді до дисциплінарної відповідальності, що створює конкуренцію норм та помилки у дисциплінарному провадженні стосовно судді та вплив на суддів органами виконавчої влади країн) створює негативний відтінок для системи правосуддя у вищезгаданих країнах та негативно впливає на співпрацю з іншими державами у міжнародному контексті.

ЛІТЕРАТУРА

1. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 р. № 1402-VIII // Офіційний вісник України. 2016. № 31. Ст. 545.
2. Кодекс Республики Беларусь о судоустройстве и статусе судей от 29.06.2006 г. № 139-З. URL: http://etalonline.by/?type=text&regnum=Hk0600139#load_text_none_1_
3. О судебной системе и статусе судей Республики Казахстан от 25.12.2000 г. № 132. URL: http://adilet.zan.kz/rus/docs/Z000000132_
4. Сулейманова Г. Ж. Проблемы совершенствования судебной власти в Казахстане. URL: <https://www.zakon.kz/154003-problemy-sovershenstvovaniya-sudebnoj-vlasti-v-kazahstane.html>
5. Кодекс законів про працю України: Закон УРСР від 10.12.1971 р. // Відомості Верховної Ради УРСР. 1971. Дод. до № 50.
6. Чуприс О. І. Проблемы законодательства о государственной службе Республики Беларусь и их разрешение на основе кодификации // Теоретико-правовые проблемы государственной службы Республики Беларусь / Национальный центр законодательства и правовых исследований Республики Беларусь. – Минск: Право и экономика, 2009. 310 с.
7. Про Вищу раду правосуддя: Закон України від 21.12.2016 р. № 1798-VIII // Відомості Верховної Ради України. 2017. № 7-8. Ст. 50.
8. Пашин С. А. Проблемы правового регулирования судоустройства Республики Казахстан // Центр исследования правовой политики. URL: <http://iprc.kz/files/library/104>
9. Конституція України, 1996 // Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.

